

ANKETNÍ LÍSTEK

k informacím o obcích na Volyni pro tvorbu historické mapy o Čechách na Volyni

Anketní lístek vyplň podle dotazů nejen za obec, ze které na Volyni pocházíš, ale za všechny obce, za které můžeš pravdivě informovat. Proto je v anketním lístku uvedeno vedle sebe několik číselných rubrik - podle počtu obcí. Schází zejména informace o osadách a obcích, ve kterých žilo MÁLO ČESKÝCH RODIN. Nestačí-li místo, piš na zvláštní list a označ čísla bodů, ke kterým se informace vztahuje.

	1	2	3
1. ČESKÝ název obce, osady (např. Buršovka nikoliv Borščovka, Skliň nikoliv Šklyň a pod.)	Novokrajiv		
2. Nejbližší dvě české obce (např. Huleč 2 km, S. Háj 1 km)	6 km Novostare 11 km Borlišky		
3. "Stupeň českosti" obce (vypiš zkratkou a zakroužkuj to, co platí k roku 1947)	zcela česká, Z částečně česká, Č jednotlivé rodiny, J		
4. Zda byly pod stejným názvem ODDĚLENÉ dvě části obce: česká a ukrajinská nebo polská (zakroužkuj to, co platí k roku 1947)	ano, ne	ano, ne	ano, ne
5 *Zda vybudován s českou finanční účastí chrám v obci nebo jejím okolí (kde) a jaké konfese: prvsl., katol., protest., baptist., jiné	vypiš např. Hrušvice, katol. pravosl.		
6 *Zda vybudována s českou finanční účastí společenská budova: sokolovna, kulturní dům a pod. (Zakroužkuj a vypiš co)	nevím, ano a co		
7 *Zda byly v obci nebo v jejím okolí (kde) vybudovány podniky s převažující českou finanční účastí (soukr. akc. spol., družstevní ap.): 7.1. Pivovary 7.2. Cukrovary 7.3. Mlýny (gen., vodní, větr) 7.4. Továrny nebo velké dílny 7.5. Mlékárny 7.6. Jiné (jaké) (Zakroužkuj to, co platí)	ano (kde), ne ano (kde), ne ano (kde), ne ano (kde), ne ano (kde), ne ano (kde), ne a vypiš co		
8. Spolky v obci v r. 1939: 8.1. Hasičský 8.2. Sokolský 8.3. Kapela 8.4. Jiné (vypiš jaké)	ano, ne ano, ne ano, ne		
9. Vypiš, kteří řemeslníci působili v obci v r. 1939 (např. švec, krejčí, ap.)	kováři 2 švec kuchleři		
10. Rok založení ČESKÉ obce nebo osady (jen v případě, že to bezpečně víš)	1900		
11. Místa související s naší historií v okolí uvedených obcí, které navrhuješ na mapě označit Popiš je stručně na zvláštní list.			

* U bodů 5, 6 a 7 uveď všechny objekty i když později zanikly nebo byly zničeny.

Zde přeložit potom

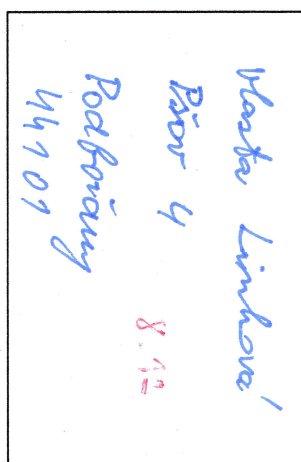
Vážení respondenti.

Ze 2400 členů Sdružení jsme vás, respondentů, vybrali několik set, abyste svými odpověďmi pomohli vytvořit HISTORICKOU MAPU O ČESÍCH NA VOLYNI, která poslouží dnešním soukromým i vědeckým zájemcům a zůstane trvalým a názorným svědectvím pro další generace o tom, co naši předkové na Volyni vytvořili. Jistě by vás mrzelo, kdyby na mapě byly neúplnosti a nepřesnosti právě v okolí vaší rodné obce, které byste zapříčinili právě vy svojí nepozorností, či dokonce lhostejností. ČAS NÁS TLAČÍ, ALE MUSÍME BÝT PŘESNÍ! NELEKEJTE SE TOHO, ŽE JE ANKETNÍ LÍSTEK DLOUHÝ. ZAMYSLETE SE, PORAĎTE SE, ZAVZPOMÍNEJTE A JISTĚ SE VÁM PODAŘÍ HO VYPLNIT.

Prosíme : vyplňte anketní lístek jen OVĚŘENÝMI ÚDAJI, pozorně ho patřičně přeložte, zalepte a nejpozději do 14 dnů vhodte do poštovní schránky. Anketní lístek vraťte i v tom případě, že o své obci nic nevíte, ale poznamenejte to na něm. SPOLEHÁME NA VÁS! Neodlepujte svoji adresu!

Vaše odpovědi budeme sledovat a vyhodnocovat velmi pečlivě. Nenutte nás, abychom Vám psali ještě jednou.

29. srpna 1941, které zám. *Linčová* Děkují redaktoři mapy

P. T.
Ing. Jiří HOFMAN
Lounských 8
140 00 Praha 4

Vážení přátelé,

scházíme se u příležitosti 40. výročí návratu volynských krajanů do vlasti. Letošní rok je i rokem jubilejním, kdy se zrodila myšlenka před stědvaceti lety obrátit stěhování Čechů místo do Ameriky, do bratrské Rusi.

Na Slovanském sjezdu v roce 1867, který se konal v Moskvě, byl členem společenstva Žebrovce učiněn návrh, aby se Češi, kteří se houfně stěhují do Ameriky, stěhovali raději do Ruska. Slovanského sjezdu se zúčastnili: František Palacký, František Riegro a František Brauner. Palacký s Riegre viděli ve stěhování Čechů do bratrské Rusi menší zlo. Místo do Ameriky, raději do bližší země slovanské, i když se česká veřejnost lekala přílišného odlivu Čechů a Slováků do ciziny.

Hospodářské poměry v Rakousku byly velice neutěšené a doba Metternichova, Bacheva a Beustova byla protičesky tak krutá, že vedla k pasivnímu českému parlamentnímu odporu. Posilovala Rěnce v Rakousku a činila z Čechů národ druhéřady ve vlastní zemi. Vystěhovalečtí čeští jednatelé František Příbyl a Josef Olič sháněli po Čechách zájemce o stěhování, a František Příbyl agitoval pro stěhování, užívaje slovanských sympatií, za což byl dvakrát zatčen. V květnu 1868 se objevuje se čtrnácti českými zkoumateli v Rovně a jednají o koupi půdy pro Čechy v dubenském a ostrožském újezdě. Generální kyjevský gubernátor Kersakov obsazené, Příbyla a Oliche, jmenuje úředními představiteli Čechů pro stěhování.

V roce 1869 bylo na Volyni 14 českých vesnic a osídleno na 5 000 Čechů. Češi byli vyňati ze správních okruhů ruských a byly pro ně zřízeny zvláštní samosprávné jednotky: hlinský, mirohožský a buďerážský. Příbyla a Oliche jmenoval gubernátor za zplnomocněnce všech čechů na Volyni. Čechům byly uděleny zvláštní výsady, jako získání státního občanství bez čekací pětileté lhůty, osvobození od daní a vojenské služby po dobu pěti let od získání státního občanství.

Podstatky Čechů na Volyni byly velice svízečné. Šlo vesměs o chudé rodiny a skrovné peněžní prostředky byly investovány na zakeupení, především lesní půdy. Osídlenci v prvopečátku bydleli převážně v zealiankách na lesních mýtinách. Káceli, tříbili a žnili lesy, vysušovaly močály, rvali se s podrosty, kořeny a pařezy a trpělivě čekali na první úrodu. Z vytěžených kmenů postupně stavěli roubené chýše a chlůvy. Podstatky pro dnešní generaci naprosto nepředstavitelné.

V roce 1871 se v Hlinsku začal pěstovat chmel, známý žatecký čer-
neňák, českým občanem Vaicem z rakovnicka. O něco později byl v Hlinsku
založen první český akciový pivovar. Volyňský chmelařský spolek byl za-
ložen v roce 1907. V roce 1888 bylo na Volyni se státní ruskou přísluš-
ností 15 524 Čechů usazených v 65 vesnicích.

A teď krátce o Novokrajevu:

V roce 1899 se sešli v hostinci "U pana Josefa Koláře" v Hlinsku
v revenském kraji lidé, kteří měli zájem o koupi pozemku a založení nové
české osady na Volyni. Dozvěděli se, že se prodává velkostatek v Krajevě
v ostrožském kraji, který patřil ruskému velkoobchodníkovi Žuravlevu.
A tak skupina koupěchtivých v počtu 49 lidí v roce 1900 statek o výměře
750 ha orné půdy, 300 ha lesa a 50 ha luk koupila.

Pro projednání a uspořádání kupních smluv a ostatních obecních
záležitostí byli zmocněni tři občané: Kolář Josef, Příbyl František
a Kazda Josef, který byl také prvním starostou obce.

V roce 1902 se začalo vyučovat již ve vlastní škole, která byla
zřízena v poschoďovém domě, kde býval správce statku. Pro budoucího
učitele se přistavěly ještě dvě místnosti a navíc byla přidělena jedna
desatina pozemků. Prvním českým učitelem byl Čech Hora, ale ve škole se
vyučovalo jen rusky, vyučování v češtině nebylo povoleno. Novokrajevská
škola byla první v ostrožském újezdě, která patřila pod ministerstvo
školství. Jinak všechny školy byly tak zvané církevněprůmyslové, kde se
vyučovalo převážně náboženství a o programu vyučování rozhodovali
pravoslavní faráři.

Na počest otevření a vysvěcení školy o druhou říjnovou neděli se
každým rokem oslavovalo české posvícení.

V květnu v roce 1902 byl založen a vysvěcen hřbitov a na počest
této události byla první nedělí po svátku Cyrila a Metoděje založena
pouť, která se každoročně oslavovala průvodem z církve, bohoslužbou na
hřbitově a pak taneční zábavou v sále u Záčeků.

Do vzniku první světové války měli Novokrajevští vlastní dechovou
kapelu založenou v roce 1910. Prvním kapelníkem byl Jan Pěkný, později
Václav Janoušek, Ondřej Stryja a Teodor Kolář.

První ~~XX~~ světová válka v roce 1914 přerušila rozkvět obce a Novo-
krajevští, tak jako ostatní obyvatelstvo, přinesli válečným událostem
děn na životech a majetku. Účast novokrajevských ve válce byla desti

značná. Ve válce položili životy tito občané: Čapský Václav, Kouřil Vladimír, Příbyl Antonín, Vrána Vladimír, Zajíc Antonín, Kliment Alexandr. Lisner, který se vrátil jako úplný invalida, po celých 30 let byl trvale upoután na lůžku.

Za druhé světové války, při leteckém náletu na obec Novokrajev byl svrženou pumou zasažen, zraněn a v krátkosti nato zemřel.

Po skončení první světové války připadla na základě saluv o územní uspořádání obec Novokrajev, tak jako většina českých obcí na Volyni k nově vzniklému polskému státu. Poválečná hospedářská konjunktura měla příznivý vliv nejen hospedářský. Začátkem 30. let se začal rozvíjet život a činnost společenská.

Spolek České matice školské byl založen v roce 1923. Předsedou byl Příbyl Josef, jednatelem Zajíc Vladimír, pokladníkem Kouřil Václav.

Sbor dobrovolných hasičů byl založen v roce 1926. Starosta Syrovátka František, jednatel Chmický Alexandr, velitel Zajíc Vladimír. Hasičský sbor byl na tehdejší dobu velice akceschopný s poměrně dobrou hasičskou výzbrojí. V obvodu své působnosti neměl konkurenci.

Hospedářské družstvo vzniklo založením v roce 1927. Předseda Kazda Josef, jednatel Kouřil Vladimír, pokladník Stryja Ondřej.

Ochotnické divadlo vyvíjelo svou činnost od roku 1918 za řízení Vegricha Jaroslava a později Šebka Václava.

Kroužek Hospodyněk vesnických za řízení Zajícové Libuše, jednatelky Mundilové Anny a pokladní Šebkové Ludmily, byl rovněž velice aktivní v osvětové a společenské činnosti.

Konzumní družstvo - předseda Příbyl Josef, jednatel Mundil Pavel, účetní Šebek Václav a vedoucí prodejny Vrána Jan, bylo zdravou konkurencí soukromému obchodu. Novokrajevští měli obecní knihovnu s asi tisícem svazků. V obci byly dva mlýny a mnohé různých soukromých dílen a opraven.

I přesto, že Novokrajev patřil mezi nejmladší české obce, patřil vždy mezi prvních pět ve výši sbírek a příspěvků na podporu českých antičnických škol. Toto umístění mezi 83 obcemi českými na Volyni svědčí o dobrém přístupu k veřejným věcem. I když bekevská polská vláda povolila vyučování v českém jazyce v základní škole 2-3 hod. týdně, neměli to Češi snadné, zvláště pak v období před vznikem druhé světové války.

Když byla obec v nejlepším rozkvětu, čítala již 95 popisných čísel vypukla druhá světová válka. Za 17 válečných dnů mezi Německem a Polskem, Polsko kapitulovalo a území západní ukrajiny osvobodily jednotky Rudé

armády. Bylo to 17. září 1939 a již v roce 1940 byl v Novokrajevě založen kolchoz "Rudý prapor", který však po napadení Sovětského svazu hitlerovskou armádou byl zrušen v roce 1941. Novokrajevští poznávají fašistickou zrádnost na obětech malinských Čechů.

Po porážce hitlerovských vojsk u Stalingradu v roce 1943 německá vojska ustupovala a obec byla osvobozena Sovětskou armádou 23.1.1944. V té době byla v Buzuluku utvořena 1. českoslevenská brigáda, pod velením plukovníka Svoobody. V krátké době byl štáb brigády přemístěn do Rovna a volynští Češi dobrovolně vstupovali do armády ve věku od 17 do 55 let. Dne 20. března 1944 narukovalo z Novokrajeva celkem 70 osob. 70 vojáků se hlásilo z 95-ti popsaných čísel.

V době výcviku přípravy mužstva do bojů byla v obci Novokrajevě na podnět tehdejšího starosty Antonína Kecka provedena peněžní sbírka na zakeupení vojenského tanku v částce 54 900 rublů. Občané Novokrajeva tímto činem vyjádřili touhu po pomstě za malinské oběti a vypálení obce.

V průběhu druhé světové války přišlo o život celkem 30 občanů, z toho devět padlo v bojích za osvobození vlasti: Svěcený Antonín, Jeníček Emil, Čebek Václav, Janoušek Vladimír, Kliment Alexandr, Kolář Emil, Vegricht Jaroslav, Velek Alexandr, Velek Emil.

Raněných bylo 13 vojáků, invalidů se vrátilo 11. V Rudé armádě padli: Jiří Hordějčuk, Václav Příbyl, Antonín Michálek. 18 občanů přišlo o život následkem válečných událostí.

Po skončení války 9.5.45. byla v Žatci utvořena takzv. "Vojenská skupina Žatec", kde se organizovala demobilizace vojáků a připravovalo se osídlování. Byly utvořeny "Zájmové skupiny" pro volynské obce a pro Novokrajev k osídlení 544 osob byly přiděleny obce na podbořansku a Žatecku: Radičevy, Sýrovice, Kněžice, Kaštice, Dolánky, Neprebylice a Měry. Tento záměr se uskutečnil jen částečně a tak se dnes scházíme ze všech koutů naší vlasti.

Obětmi války novokrajevští organizačně a věcně zajišťují v padesátých letech postavení památníku v Sýrovicích na podbořansku.

V únoru 1947 se vojáci po tříletém odloučení schledávají se svými drahými, ostatní rodiny nacházejí v Čechách a na Moravě nový domov.

V sociálním složení volynských Čechů převládají zemědělci. V padesátých letech, v období kolektivizace jsou volynští v popředí tohoto hnutí. Tam, kde jsou ve většině a jsou pověřeni vedením jednotných zemědělských družstev dosahují mnohdy příkladných výsledků,

Šárka Liběšice u Žatce, Liběšice na litešěřicku a Syrovice na padbořansku, kde založili družstvo nevekrajevtí. Toto družstvo obdrželo několik reser-
tních vyznamenání a řadu krajských a okresních diplomů za prvenství v pl-
nění úkolů, výnosů plodin a užitkovosti hospedářských zvířat.

Vážení přátele,

na závěr mého vystoupení, ve kterém jsem se snažil přiblížit zvláště
vašim rodinným příslušníkům minulost předků mi dovolte, abych vám všem
poděkoval za vaši hejnou účast, která předčila naše očekávání. Zvláště
mile překvapila spontánní účast rodinných příslušníků, synů, dcer, vneu-
čat, snach a zeťů. Výbor očekává, že v diskusi vyjádříte názor, zda toto
setkání splnilo společenské a přátelské poslání a zda vůbec a za jak dlou-
hou dobu by se mělo být opět svoláno.

Děkuji za účast na dnešním setkání zástupců Městského národního
výboru v Padbořanech, kterého si velice vážím.

Poděkování si zaslouží účinkující za příjemné a hodnotné zpestření
této akce. Děkuji členům přípravného výboru: Libuši Zajícové, Emilu
Ondrové-Zajícové, Václavu Šebkovi, Jaroslavu Klimentovi, Emilu Záchkovi a
Kostislavu Kaufmanovi za obětavou a účinnou pomoc při organizačním
zabezpečení celé akce.

A konečně vám přeji příjemné prožití dnešního dne, mnoho úspěchů v
životě, pevné zdraví do dalších let a těšíme se na opětovné setkání.

Děkuji za pozornost.

Dle originálu opsal Šárka Hloušek, duben 1980.

Připojuji skrócený výtah ze sdělení od Václava Stryji.

Na prvním setkání se sešlo 230 krajanů a rodinných příslušníků tím
bylo dosaženo úspor a bylo přestěhováno na přemístění památníku
nevekrajevským obětem války ze Syrovic do Padbořan do areálu urnového
hrobu místního hřbitova, přemístění budeme uskutečnit do konce tohoto roku.

A druhé setkání svolat v jarním období roku 1989.

Máme v úmyslu zajistit tiskem hodnotnější a podrobnější údaje o
Nevokrajevu a proto bychom uvítali fotografie spolků a významných událostí
ze života krajanů.

Pokud se zachovaly z časopisu Věrná stráž články o Nevokrajevu
prosím o jejich zaslání na níže uvedenou adresu.

Václav S t r y j a , V zahradách 2203, Ž a t e c , PSČ 438 01